

manden for Udvalget for Riis Skov afgivet Beretning at bemyndige Udvalget til at træffe de nødvendige Forholdsregler til Forebyggelse af, at Skovens Vandløb forurenes ved Tilløb af Spildevand fra Ejendommene Nord for Skoven.

Mødet den 22de Oktober 1903.

2⁹⁰ — 1903. Et Andragende om Dispensation fra Bygningslovens § 24 m. H. t. et Kælderlokale i Ejendommen Nr. 78 i Frederiksgade, der hidtil havde været benyttet til Værksted, vedtog man, overensstemmende med Bygningskommissionens og Sundhedskommissionens Erklæringer, ikke at anbefale.

7⁷ — 1903. Efter at Byraadet havde rettet Henvendelse til 2den Generalkommandointendantur om Refusion af nogle til Desinficering af Kasernekommandantens Lejlighed paa Rytterkasernen medgaaede Udgifter havde Intendanturen under 8de d. M. kommunikeret Byraadet følgende Skrivelse fra Forplejningskorpset af 7de d. M:

»I Anledning af Generalkommandointendanturens Skrivelse Nr. 2069 af 1ste d. M. og de dermed modtagne hermed tilbagefølgende 10 Bilag, deriblandt en Skrivelse af 12te f. M., hvori Byraadet i Aarhus anholder om Refusion af et Beløb af 496 Kr. 44 Øre, der er medgaaet til Istandsættelse og Desinfektion af den af afdøde Ritmester *Roth* beboede Lejlighed for Kasernekommandanten i Aarhus Rytterkaserne, skal Forplejningskorpset til videre fornøden Bekendtgørelse meddele, at samme ikke ved Sagens Fremme til Krigsministeriet vil kunne give Byraadets Andragende sin Anbefaling.

Efter Korpsets Skøn hidrøre nemlig de til Maling, Tapetsering m. v. af Lejligheden afholdte Udgifter til Beløb af 468 Kr. 94 Øre kun fra saadan sædvanlig

Istandsættelse, hvortil Kommunen selv maa afholde Udgiften, og som finder Sted hver Gang, en Lejlighed skifter Beboer, samt ogsaa tør forudsættes at ville have fundet Sted i nærværende Tilfælde, selv om ingen Desinfektion var bleven foretagen. Hvad angaar de øvrige Udgifter til Beløb af 27 Kr. 50 Øre, der af Bilagene ses virkelig at være medgaaede til Lejlighedens Desinfektion, da paahviler det ogsaa Byen selv at afholde disse med Henhold til Punkt 9, sidste Stykke, af den mellem Krigsbestyrelsen og Byraadet under 28de November 1890 afsluttede Overenskomst om Benyttelsen og Bestyrelsen af de af Aarhus Kommune opførte Kaserneetablissementer, da Korpset ikke i nærværende Tilfælde finder, at Omstændighederne tale for en Undtagelse fra den deri indeholdte Regel.«

I denne Anledning vedtog man efter Indkvarteringskommissionens Indstilling at søge Sagen forelagt Krigsministeriet til Afgørelse, hvorefter der under 24de d. M. blev tilskrevet Intendanturen saaledes:

»Da Byraadet efter den Praksis, der tidligere er fulgt med Hensyn til Erstatning for afholdte Udgifter til Desinfektion, havde Grund til at tro, at Udgifterne ved Desinfektion af denne Lejlighed af Krigsministeriet vilde blive tilladt afholdt af Statskassen, gik man, da Stadslægen ansaa det for uforsvarligt ikke at lade foretage Desinfektion af Lejligheden, villigt til at lade en saadan udføre uden først at forelægge Ministeriet Sagen. Byraadet tillader sig at henstille, om Forplejningskorpset maatte kunne tage Spørgsmaalet under fornyet velvillig Overvejelse, men vil dog anmode om, at Sagen i ethvert Tilfælde maa blive forelagt Krigsministeriet til Afgørelse.

Efter den Anledning, som Forplejningskorpsets Skrivelse dertil giver, skal man bemærke, at en saa omfattende Istandsættelse af Lejlighederne paa Kaserne,

som her har fundet Sted, formentlig ikke kan forlanges hver Gang en Lejlighed skifter Beboer, og at det, saafremt ikke Forlangendet om Desinfektion var kommet frem, ikke havde været paatænkt at underkaste den omspurgte Lejlighed nogen større Reparation, i hvilken Henseende henvises til vedlagte Erklæring fra Bygningsinspektøren af 17de d. M., hvorefter Bekostningen til Reparation af Lejligheden kun var anslaaet til 52 Kr.»

124 — 1903. Da det ved Udførelsen af det tidligere omhandlede Kloakanlæg fra Grenaavej til Saltensbæk havde vist sig uigennemførligt at skaffe Lodsejerne langs denne Strækning Tilslutning til Kloaken saaledes som oprindelig paatænkt (se Forhdl. 1902, Side 117 fl.), havde disse andraget Byraadet om, at Kommunen som en Erstatning for de Ulemper, der i de senere Aar var paaført Lodsejerne, ved at Trøjborgkvarterets Spildevand havde haft Afløb gennem Bækken, vilde lægge en Kloakledning i denne til Optagelse af Vandet fra Klagernes Ejendomme gennem Stikledninger, som disse selv bekostede, samt regulere Skrænterne paa begge Sider af det tilfyldte Bækleje og overlade den nordre Skrænt til Lodsejerne for et længere Aaremaal uden Vederlag imod, at de forpligtede sig til efter Byraadets Anvisning at beplante og vedligeholde den.

I Mødet den 9de Juli forelaa følgende Erklæring af Stadsingeniøren:

»Det kan vel ikke nægtes, at Lodsejerne langs Saltens Bæks søndre Bred have haft nogen Ulempe i Sommermaanederne i et Par Aar ved at der har været tilladet Grøften Spildevand fra Bygningerne i Trøjborgkvarteret.

Men da store Arealer — helt op til Brændstrup — naturlig afvandes gennem Slugten ved Saltens Bæk, har man maattet forhandle med mange Grundejere om Bidrag til et Kloakanlæg af passende Størrelse, og

disse Forhandlinger have — som det vil være Byraadet bekendt — været baade langvarige og vanskelige, hvorfor det først lykkedes at bringe Kloakanlægget til Udførelse i Eftersommeren 1902.

I Henhold til de Byraadet af det daværende Bro-lægningsudvalg forelagte Planer er Kloaken lagt i Gangstien langs Saltens Bæks nordre Bred.

Herved have Grundejerne ved Bækkens søndre Side opnaaet, at Bækken — ligesom tidligere — ikke mere fører Spildevand, og mere have de heller ikke at fordre.

Naar Bro-lægningsudvalget har lagt Kloaken i Gangstien Nord for Bækken, saa var Grundene hertil følgende:

1) Kloakanlægget i Bæklejet vilde fuldstændig have ødelagt de private Grundejeres Haver; mange smukke Træer maatte fældes. Det kunde forventes, at Grundejerne vilde forlange betydelig Skadeserstatning herfor.

2) Vilde det være meget vanskeligt og kostbart at lægge Kloaken nede i Slugten; thi dels maatte man da anlægge en særlig interimistisk Rende til at føre Bækkens betydelige Vandmasse, medens man anlagde Kloaken, hvad man er blevet fri for, ved at Kloaken er lagt udenfor Bækløbet. Dernæst vilde det være umuligt at faa Plads baade til den endelige Kloak og den interimistiske Rende nede i Slugtens Bund. Det vilde være umuligt at forhindre meget betydelige Nedstyrtninger af de af løs Sand bestaaende Skrænter ved Slugtens nordre Bred.

En Kloak af den Størrelse her er Tale om, vilde kun kunne lægges nede i Slugten med uforholdsmæssige Bekostninger, og det vilde endda være umuligt at forudse, hvilke Kalamiteter, der kunde være indtruffet.

Det er derfor min Overbevisning, at alle Parter maa være tilfredse med, at Kloakanlægget er blevet udført som sket er.

Nu er Saltens Bæk bleven befriet for det Spilde-

vand, som i et Par Aar har generet Andragerne, og her udover har hverken Kommunen eller andre Forpligtelser overfor Andragerne.

Der tales i Andragendet om de gyldne Løfter, som Brolægningsudvalgets tidligere Formand, Etatsraad *Meyer*, og ogsaa jeg skal have givet Andragerne. Disse Løfter have fra min Side — og sikkert ogsaa fra Etatsraadens — indskrænket sig til at bede Andragerne om at have lidt Taalmodighed, da en saa vanskelig Kloaksag, som den her foreliggende, tog Tid at ordne. Der er ikke fra min Side givet Andragerne Løfter i nogen Retning.

Der løber i Saltens Bæk nu kun Spildevandet fra Andragernes egne Ejendomme, medens der tidligere ogsaa løb noget Drænvand fra afdøde Partikulier *Zieglers* Lod. Af Hensyn til Grundejerne langs Saltens Bæk er Kloakanlægget ordnet saaledes, at man efter Behag kan lukke Drænvandet ind i den nye Kloak eller ud i Saltens Bæk, som da kan blive skyllet som før.

I enhver Henseende ere altsaa de tidligere Forhold retablerede.

Det ses derfor ikke, at der foreligger mindste Grund til at imødekomme de i Andragendet fremsatte Fordringer.

Tekniske Grunde har forhindret, at den nye Kloak er lagt i Bunden af Slugten, hvor der kun er Plads til en lille Kloak, som Andragerne selv bør bekoste, hvis de ville have den.

Naar der tales om den skandaløse Tilstand, i hvilken Sænkningen, hvori Saltens Bæk har sit Leje, befinder sig, da skal bemærkes, at den Tilstand nu er den samme, som den har været i mange Aar, i hvilke der ikke har lydt nogen Klage fra Grundejerne langs Bækken.«

ledsaget af følgende Indstilling fra Brolægningsudvalget:

»Af foranstaaende vil det fremgaa, at Forholdene ved Saltens Bæk nu ere som tidligere forinden Bebyggelsen af Trøjborgkvarteret, samt at det har været praktisk uigennemførligt at lægge den nye Kloak i Saltens Bæks Leje. Det skal yderligere bemærkes, at Klagerne ikke have ydet noget Bidrag til Kloakanlægget og have derfor intet Krav paa at blive befriet for Spildevandet fra deres Ejendomme ved nævnte Kloakanlæg for Trøjborgkvarteret.

Udvalget indstiller derfor til Byraadet at afvise Klagen.

Angaaende Afledningen af Spildevandet fra Klagernes Ejendomme, da vil Bekostningen ved at føre en 9 " Kloakledning i Bunden af Saltens Bæk til Stenkisten under Banen, til hvilken Ledning Stikledningerne fra Klagernes Ejendomme kunne føres, medføre en Udgift for nævnte Hovedlednings Vedkommende ifølge Stadsingeniørens Beregning af 1035 Kr., idet man tænker sig Kloakledningen dækkes med et 4 Fod tykt Jordlag, saaledes at Saltens Bæk derved forvandles til en Kløft.

Hegnsgudgifter vil andrage ca. 150 Kr., saaledes at den hele Udgift bliver i alt 1185 Kr.

Saafremt Klagerne ville betale Halvdelen af denne Udgift og tage Forholdene, som de ville blive med nævnte 4 Fods Paafyldning i Bækken med Ejendoms-skel efter Kloakens Midtlinie, kan Kommunen have saa megen Interesse i at faa en Ordning af Forholdene, at Udvalget vil anbefale Byraadet at bære den anden Halvdel af Udgiften i sin Egenskab af Lodsejer langs Bækkens ene Side med et Beløb af ca. 600 Kr.«

I nævnte Møde blev Sagen atter overgivet Brolægningsudvalget med Anmodning om at søge tilvejebragt en Ordning ved Overenskomst med Lodsejerne og efter Forhandling med Udvalget for Riis Skov, for saa vidt angaar den nordre Skrænt langs Bækken.

I Henhold hertil indstillede Udvalget nu følgende Overenskomst til Byraadets Godkendelse:

»1) Grundejerne ved Saltens Bæk bidrager med Halvdelen af Udgiften ved Lægningen af en 9" Kloakledning af saltglasserede Lerrør i Bunden af nævnte Kløft og Opfyldning af Kløften til 4 Fods Højde over Kloaken.

2) Grundejerne forbinde paa egen Bekostning deres private Kloakledninger med nævnte 9" Ledninger i Overensstemmelse med de herfor gældende Vedtægter.

3) De Grundejerne ved ovennævnte under Punkt 1 nævnte Kloakarbejder paalignede samlede Udgifter maa ikke overstige 600 Kr. Udgiften opgøres efter et derover af Udvalget ført Regnskab, og de enkelte Grundejeres Part beregnes i Forhold til Façadelængden mod Skellet.

Bidraget erlægges kontant senest 3 Maaneder efter, at Regning er præsenteret hver enkelt Grundejer.

4) Det er en Selvfølge, at Grundejerne ikke forlange Erstatning for den Skade, som mulig maatte foraarsages i deres Haver ved ovennævnte Kloakanlæg i Bunden af Saltens Bæk og den dermed følgende Paafyldning af Terrænet.

Vi undertegnede Grundejere indgaa paa ovenstaaende Overenskomst under Forbehold af, at Skovudvalget indgaar paa samtidig med Kloakens Lægning og Skellets Markering at regulere Byens Skrænt og beplante samme i Lighed med, hvad der er paabegyndt overfor Guldsmed *Juuls* Ejendom.

Zethner Møller.

(Under Forbehold af Approbation af en Skiftesamling i Juuls Bo.)

S. Backhausen. A. Sebastiansen. Alfred Bentzon.«

Samtidig forelaa der Erklæring fra Udvalget for Riis Skov, hvorefter dette kunde anbefale Overenskomstens Godkendelse med følgende nærmere Forbehold:

»1) Efter endt Nedlægning af Kloaken og efter at den nødvendige Paafyldning af Jord har fundet Sted ved Brolægningsudvalgets Foranstaltning, vil den til Skoven hørende Skrænt blive beplantet af Skovudvalget.

2) Grænsen i Midten af Bækken vil blive markeret ved nedrammede Pæle, som forsynes med Kommunens Mærke A. K., og ved et Traadhegn.

3) Adgang gennem Laager eller lignende i Hegnet til Skoven vil ikke blive tilladt.«

Byraadet godkendte den foreslaaede Ordning overensstemmende med Udvalgenes Indstillinger.

170 — 1903. Et Andragende fra Bogtrykker *Geertsen* og Arkitekt *Kühnel* om, at det til Gl. Guldsmedgades Udvidelse dannede Byggekonstium maatte overtage den af Andragerne paatagne Garanti for et Bidrag af 5500 Kr. til Gadeudvidelsen, fandt Byraadet ikke Anledning til at imødekomme. (Se Mødet den 28de Maj 1903.)

243 — 1903. Til Efterretning forelaa Indenrigsministeriets Cirkulære af 3die d. M. saalydende:

»I Henhold til den i Lov Nr. 85 af 15de Maj 1903 § 38 indeholdte Bemyndigelse fastsættes herved for Købstadkommunernes Vedkommende,

at det aarlige Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter bliver at affatte inden hvert Aars 1ste Januar og at fremlægge til offentligt Eftersyn inden 1ste Februar (i Stedet for som nu inden 1ste Oktober og 1ste November),

at det aarlige Regnskab bliver at aflægge inden Udgangen af Juli Maaned (i Stedet for som nu inden Udgangen af April Maaned), og

at Regnskabet for sidste Regnskabsaar med Revisionsbemærkninger og de derpaa afgivne Kendelser bliver at indsende til Indenrigsministeriet inden den 31te December (i Stedet for som nu inden 30te September).

Med foranstaaende skulde man tjenstlig anmode d'Hrr. Amtmænd om, hver for sit Vedkommende, at ville gøre Byraadene bekendt.«

(Se Mødet den 13de August.)

267 — 1903. I Anledning af et fra fhv. Skibsfører *H. R. Fribert* indsendt Andragende om Beskikkelse som Forhyringsagent vedtog Byraadet at forny sin Indstilling om Oprettelse af et Forhyringskontor her i Byen i Henhold til Bestemmelserne i Lov Nr. 67 af 12te April 1892 til Indenrigsministeriet af 8de Marts 1898, paa hvilken Indstilling der hidtil ikke var modtaget noget Svar.

(Se Forhdl. 1898, S. 71, og Mødet den 5te Maj 1904.)

323 og 324 — 1903. To Andragender om Bevilling til Forening af Haandværks- og Handelsborgerskaber vedtog Byraadet, i Henhold til foreliggende Erklæringer fra Haandværkerforeningen og Aarhus Handelsforening ikke at anbefale.

327 — 1903 I Anledning af et fra 5 herboende Gartnere indgivet Andragende om, at Kommunens gartneriske Arbejder fremtidig maatte blive udbudt ved Licitation, eventuelt at der maatte blive ansat en Stadsgartner, blev der i Mødet den 8de d. M. nedsat et Udvalg bestaaende af Borgmesteren og Formændene for Forskønnelsesudvalget og Kommunehospitallet.

Fra dette Udvalg forelaa nu Indstilling om, at Pasningen af Kirkegaardene fremtidig udbydes i offentlig Konkurrence, hvorimod Udvalget ikke kunde anbefale, at denne Fremgangsmaade blev fulgt ved Tilsynet med Vennelyst, Knudrisbakke og Allétræerne, hvortil Forskønnelsesudvalget som hidtil skulde være bemyndiget til at antage de Kræfter, som de ansaa for rigtigst. Samtidig foresloges det, at den Mand, der hidtil har passet Anlægget »Skansen«, overtager Pasningen af dette i Forbindelse med det lille Anlæg foran Saltværket for en aarlig Løn af 900 Kr.

Byraadet tiltraadte Indstillingen.

341 --- 1903. I Henhold til derom foreliggende Indstilling fra Bro-lægningsudvalget vedtoges det, at Lønvejen, Smøgen mellem Nørrebrogade og Molsgade samt Stien fra Østbanegaarden til Saltens Bæk fremtidig overgaa til Bro-lægningsudvalgets Forsorg, samt at Udvalget bemyndiges til med Henvisning til Kommunalvedtægtens § 44 at paa-lægge Grundejerne langs Posthussmøgen og Smøgen fra Søndergade til Østergade at holde disse Passager i tilbørlig Stand.

347 --- 1903. Et Andragende fra Overlærerne i By-skolerne om at maatte blive forsynede med Telefoner for Kommunens Regning blev ikke bevilget.

348 --- 1903. Overensstemmende med Skoleudvalgets Indstilling bevilgedes der et Beløb af ca. 300 Kr. paa Konto V. 2. b. til Optørelse af et Vaskehus ved Christians-bjerg Skole.

350 --- 1903. Et Andragende fra en til Aabyhøj flyttet Tømrmester om, at hans Søn vedblivende maatte gaa i Borgerdrengeskolen i den resterende Del af hans Skoletid, o: 1½ Aar, blev, overensstemmende med Skoleudvalgets Indstilling, ikke bevilget.

351 --- 1903. I Anledning af Sporvejsselskabets fore-staaende Opfyldningsarbejde paa den til Remiseplads be-stemte Grund ved Dalgasavenuens sydlige Endepunkt ind-stillede Marselisborgudvalget, at Kommunen samtidig lod foretage en Opfyldning af det tilstødende Areal langs Avenuen saaledes, at det kunde komme i Niveau med denne og blive tjenligt til Salg. Den nødvendige Fyld skulde afgraves langs Hans Brogesgades vestre Side, der var betydelig højere end Gaden og derfor ikke kunde sælges som Byggegrund i den nuværende Tilstand. Udgiften an-sloges for Kommunens Vedkommende til 6500 Kr., der af-holdes af Kontoen for Gadeanlæg paa Marselisborg.

Indstillingen tiltraadtes.

(Se Mødet den 26de November.)

352 — 1903. I Anledning af en mellem Gasværksudvalget og Statsbanedriften ført Forhandling om Tilladelse til Lægning af en Gasledning under Havnesporet ud for St. Olufsgade vedtog Byraadet for dette Arbejdes Vedkommende at indgaa paa de af Statsbanerne i Skrivelse af 15de August 1900 (se Forhdl. 1900, Side 220) opstillede Betingelser for Meddelelse af saadan Tilladelse.

353 — 1903. Efter Indstilling af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse vedtoges det at benævne Grenaa Landevej fra Trøjborgvej til Kommunens Nordgrænse: »Grenaavej«.

Mødet den 29de Oktober 1903.

I Borgmesterens Fraværelse paa en Rejse lededes Forhandlingerne af Bankdirektør *Nørgaard* i Medfør af Amtets Konstitution af 21de d. M.

432 — 1898. Snedkerarbejdet til Alderdomsasylet blev efter vedkommende Udvalgs Indstilling i Henhold til afholdt Licitation overdraget til den næst lavest bydende: »Aarhus Maskinsnedkeri og Listefabrik« for 14,940 Kr.

225 — 1902. I forrige Møde forelaa Planerne til den elektriske Sporvejs Spornet i Gaderne tilligemed de Bemærkninger, Brolægningsudvalget havde fundet Anledning til at fremsætte. Sagen blev efter en foreløbig Behandling udsat til endelig Afgørelse i nærværende Møde, hvor Planerne godkendtes med Henhold til Udvalgets Erklæring, idet man tiltraadte Fordringen om, at det udfor Hotel »Skandinavien« projekterede Vigespor henlagdes til Store Torv.

Brolægningsudvalgets Bemærkninger ere saalydende:

»Paa Forlangende har Selskabet fremsendt en Oversigtsplan over Strækningen fra Hans Brogesgade til